

MOVE: เท่าทันความรุนแรงชายแดนใต้

ดร. อับดุลเราะฮมาน มูเก็ม¹ และ ชารีฮาน ขวัญควิน²

เขียนเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2566

คำนำ

ห้วงเวลาเกือบ 2 ทศวรรษ นับตั้งแต่การเปลี่ยนปีนในกองพันพัฒนาที่ 4 (ค่ายปีเหล็ง) ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 เป็นเสมือน “เสียงอันทรงพลัง” เพื่อสะท้อนภาพ “ปัญหาเรื้อรังในพื้นที่ชายแดนใต้” ที่เคยซ่อนอยู่ใต้พรมให้เด่นชัดและเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้าง จนต่อมาถูกเรียกว่า “สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” และกลายเป็น “ความรุนแรงยืดเยื้อเรื้อรัง” เกือบ 2 ทศวรรษจนกระทั่งปัจจุบัน

จะว่าไปแล้ว ปัญหาชายแดนใต้นั้นมีหลายประเด็นที่จะต้องแก้ไขไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งปัญหาเหล่านั้นทับซ้อนมามากกว่า 2 ทศวรรษ ความรุนแรงตั้งแต่ปี 2547 ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตในรอบ 19 ปีตามรายงานของสำนักข่าวอิศราคือ “มีผู้เสียชีวิตสูงถึง 4,160 ราย บาดเจ็บ 11,169 ราย รวมทั้งหมด 16,489 เหตุการณ์ ใช้งบในการแก้ไขปัญหาไปแล้วมากกว่า 4.9 แสนล้านบาท” (สำนักข่าวอิศรา, 2566) ในขณะที่ Deep South Watch นำโดย ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี ผู้เชี่ยวชาญและผู้จัดทำข้อมูลอ้างอิงสถานการณ์ชายแดนใต้ที่ขับเคลื่อนมานานเกือบ 2 ทศวรรษได้ระบุถึงข้อมูลที่น่าใจหายว่า “ตั้งแต่ปี 2547-2564 มีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งเกิดขึ้นทั้งหมดประมาณ 21,328 เหตุการณ์ ในเหตุการณ์เหล่านั้นมีผู้เสียชีวิตทั้งหมด 7,314 ราย บาดเจ็บจำนวน 13,584 ราย รวมผู้บาดเจ็บล้มตาย 20,898 ราย” (ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, 2566)

นอกจากมีการทุ่มงบประมาณอย่างมหาศาลในการแก้ไขปัญหาชายแดนใต้แล้ว ยังมีรัฐบาล 8 ชุดที่พยายามหาทางออกจากสถานการณ์ความรุนแรงดังกล่าว โดยมีนายกรัฐมนตรี 6 คน ตั้งแต่ยุคทักษิณ ชินวัตร ถึง พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา กระนั้นก็ยังไม่สามารถทำให้สถานการณ์ชายแดนใต้สงบลงได้ (BBC News, 2566) นอกจากสถานการณ์ความรุนแรงข้างต้นแล้ว ยังเห็นได้ว่า ความรุนแรงที่เคยอยู่ในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และสี่อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา และอำเภอสบไถ่ย้อนนั้นได้ลุกลามไปยังพื้นที่อื่น ๆ เช่น กรณีปี พ.ศ. 2548 ระเบิดในอำเภอหาดใหญ่ รวมทั้งสถานการณ์ความไม่สงบในอำเภอสะเดา พ.ศ.2556 (The Citizen. Plus, 2555 และสำนักข่าวอิศรา, 2562) ซึ่งส่งผลต่อสังคมภาพรวมของไทยทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา ศาสนา และอื่น ๆ

ความรุนแรงชายแดนใต้: รู้ที่ทางเพื่อเท่าทัน

สถานการณ์ความไม่สงบชายแดนใต้นั้นมีรูปแบบความรุนแรง ลักษณะของผู้ก่อเหตุ ผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต รวมทั้ง “พื้นที่เสี่ยง” และ “พื้นที่ปลอดภัย” ที่หลากหลาย โดยศูนย์ติดตามเหตุการณ์อาชญากรรมความรุนแรง (Monitoring Centre on Organized Violence Events: MOVE) ของสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้สรุปไว้อย่างน่าสนใจ ซึ่งมีปรากฏการณ์ต่าง ๆ หลายรูปแบบทั้งการลอบทำร้าย การวางเพลิง การวางระเบิด การกราดยิง การก่อจลาจล การปะทะ และอื่น ๆ จนบางครั้งทำให้ดูเหมือนว่า สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยนั้นได้เคลื่อนเข้าใกล้ภาวะ “รัฐอ่อนแอ” (fragile state) เต็มที่

¹ ดร. อับดุลเราะฮมาน มูเก็ม นักวิจัย (AR-5) ประจำศูนย์เอเชียใต้ศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² ชารีฮาน ขวัญควิน นักวิจัยประจำศูนย์มุสลิมศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“สภาวะรัฐอ่อนแอ” (Fund for Peace, 2014)³ เป็นสถานะที่ไม่น่าพึงปรารถนา เพราะรัฐจะ “เสื่อมสมรรถภาพ” ในการบริหารบ้านเมือง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา ความมั่นคง เศรษฐกิจ สาธารณสุข รวมทั้งจัดสรรสวัสดิการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ยิ่งไปกว่านั้น รัฐในรูปแบบดังกล่าวจะเป็นรัฐที่ตกอยู่ในกรอบวัฏจักรของความขัดแย้งทางการเมือง และสังคมอย่างรุนแรง (The Momentum, 2566)

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ชายแดนใต้ในรอบ 2 ทศวรรษชวนให้ขบคิดว่า “หน้าตาของรัฐ” ในปัจจุบันเป็นแบบไหน และเริ่มเดินไปสู่แนวทาง “สภาวะรัฐอ่อนแอ” มากน้อยเพียงใด ซึ่งเพื่อน ๆ อาจใช้ดุลยพินิจวิเคราะห์ได้ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนใต้ที่ “ยืดเยื้อเรื้อรัง” เริ่มนำพารัฐไปสู่ปรากฏการณ์ดังกล่าวอย่างปฏิเสธไม่ได้ เนื่องจาก “รัฐที่ไม่สามารถประกันความปลอดภัยให้กับพลเมือง อีกทั้งไม่สามารถให้บริการสาธารณะกับผู้คนในรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ หนาแน่น เริ่มมีอาณาบริเวณที่อำนาจรัฐเข้าไม่ถึงมากขึ้นเรื่อย ๆ (คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ, 2549: 51)

ฐานข้อมูลออนไลน์ MOVE เน้นการบันทึกข้อมูลพื้นฐานของผู้ก่อเหตุและเหยื่อ รวมถึงวัน สถานที่ และเวลาที่เกิดเหตุ ในระยะเวลา 5 ปี รวม 2,344 เหตุการณ์ ซึ่งเริ่มจัดเก็บข้อมูลระยะแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึง 2565 จากคลังออนไลน์ของหนังสือพิมพ์ระดับประเทศ 5 ฉบับ ได้แก่ บางกอกโพสต์ ข่าวสด ไทยรัฐ ผู้จัดการ และมติชน (MOVE, 2566) ในบทความนี้ผู้เขียนอภิปรายข้อมูลของ MOVE เกี่ยวกับสถานการณ์ความรุนแรงในชายแดนใต้ ซึ่งประกอบด้วยปัตตานี นราธิวาส และยะลา โดยมุ่งเน้น 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ ประเภทของความรุนแรง ประเภทผู้ก่อเหตุ จำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต รวมถึงสถานที่ก่อเหตุ ที่ค่อนข้างน่าสนใจดังนี้

1. ประเภทของความรุนแรง

จากข้อมูลของ MOVE เกิดเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้จำนวน 796 เหตุการณ์ระหว่างปี 255-2565 โดยแบ่งประเภทเป็น การโจมตีโดยกลุ่มก่อการ (insurgent attacks) ปฏิบัติการทางทหารต้านกลุ่มก่อการ (military counter insurgency) เหตุรุนแรงที่เกิดจากแก๊งค์อาชญากร (criminal gang-based violence) การปะทะกันระหว่างกองกำลังฝ่ายความมั่นคงและพลเรือน (security force-civilian encounters) เหตุรุนแรงที่เกิดจากเลือกตั้ง (electoral violence) การล่วงละเมิดทางเพศ (sexual assaults) และ การโจมตีโดยฝูงชน (mob attacks) ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นรูปแบบของความรุนแรงที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศไทยและชายแดนใต้ โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ประเภทของความรุนแรง				
ประเภทย่อยของความรุนแรง	ปัตตานี	นราธิวาส	ยะลา	รวม
การโจมตีโดยกลุ่มก่อการ	239 (83%)	226 (78.5%)	167 (75.9%)	632
เหตุรุนแรงที่เกิดจากแก๊งค์อาชญากร	18 (6.3%)	38 (13.2%)	30 (13.6%)	86
ปฏิบัติการทางทหารต้านกลุ่มก่อการ	26 (9%)	22 (7.6%)	16 (7.3%)	64
การปะทะกันระหว่างกองกำลังฝ่ายความมั่นคงและพลเรือน	2 (0.7%)	1 (0.3%)	2 (0.9%)	5
การล่วงละเมิดทางเพศ	1 (0.3%)	1 (0.3%)	3 (1.4%)	5
เหตุรุนแรงที่เกิดจากเลือกตั้ง	1 (0.3%)	0	2 (0.9%)	3
การโจมตีโดยฝูงชน	1 (0.3%)	0	0	1
รวมเหตุการณ์ทั้งสิ้น	288	288	220	796

ที่มา: <https://movedata.knowmorenomoreviolence.com/>

³ “สภาวะรัฐอ่อนแอ” เป็นนิยามที่ใช้อย่างแพร่หลายหลังจากที่ Fund for Peace เปลี่ยนชื่อ “ดัชนีรัฐล้มเหลว” (Failed States Index) ไปเป็น “ดัชนีรัฐอ่อนแอ” (Fragile States Index) ในปี พ.ศ. 2554

จากตารางที่ 1 การโจมตีโดยกลุ่มก่อการมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 82.2 จากประเภทของความรุนแรงทั้งหมด กล่าวได้ว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมาจากกลุ่มเห็นต่างจากรัฐเป็นส่วนมาก กระนั้นก็ตีความความรุนแรงในชายแดนได้ประเภทอื่นๆ เช่น เหตุรุนแรงที่เกิดจากแก๊งค์อาชญากรและปฏิบัติการทางทหารต้านกลุ่มก่อการ โดยปัตตานีเป็นพื้นที่ที่มีการโจมตีโดยกลุ่มก่อการมากถึง 239 เหตุการณ์ ในขณะที่นราธิวาสมีน้อยกว่าคือ 226 เหตุการณ์ ส่วนยะลานั้นน้อยที่สุดคือ 167 เหตุการณ์ ส่งผลให้จำนวนการปฏิบัติการทางทหารต่อต้านกลุ่มก่อการเป็นไปตามลำดับเช่นเดียวกันคือ ที่ปัตตานี 26 เหตุการณ์ นราธิวาส 22 เหตุการณ์ และยะลา 16 เหตุการณ์

อย่างไรก็ตามข้อมูลจาก MOVE ได้ชี้ให้เห็นว่า สถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปี 2559-2565 นอกจากจะเป็นความไม่สงบแล้ว ยังมีเหตุความรุนแรงที่เกิดจากแก๊งค์อาชญากร รวม 86 เหตุการณ์ โดยเฉพาะในนราธิวาสที่มีจำนวนมากกว่าพื้นที่อื่นๆ คือ 38 เหตุการณ์ เนื่องจากนราธิวาสนั้นเป็น “บ่อน้ำมันของแก๊งค์อาชญากร” หรือ “พื้นที่แสวงหาผลประโยชน์ริมชายแดนไทย-มาเลเซีย” ซึ่งแก๊งค์อาชญากรทั้งกลุ่มคนในและนอกเครื่องแบบต่างได้ผลประโยชน์จากพื้นที่ชายแดนทั้งธุรกิจผิดกฎหมายและอื่น ๆ ในขณะที่ยะลาและปัตตานี มีเหตุที่เกิดจากแก๊งค์อาชญากรค่อนข้างน้อยกว่าเมื่อเทียบกับนราธิวาส เนื่องจากไม่ค่อยมีพื้นที่ติดเขตชายแดน หากจะมีก็คืออำเภอเบตงในจังหวัดยะลา อย่างไรก็ตาม ยะลาถือเป็น “เมืองเศรษฐกิจ” ในชายแดนใต้ และได้รับการยอมรับว่าเป็น “เมืองนักธุรกิจ” ตามข้อสังเกตของผู้เขียนและที่ได้แลกเปลี่ยนกับผู้เชี่ยวชาญ

นอกจากนี้ ตารางที่ 1 ยังสะท้อนให้เห็นอีกว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากรัฐที่เรียกว่า “ปฏิบัติการทางทหารต้านกลุ่มก่อการ” มีเพียง 64 เหตุการณ์ (ร้อยละ 8.3) แต่ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา “เหตุรุนแรงจากแก๊งค์อาชญากร” เกิดขึ้นมากกว่า “การปะทะกันระหว่างกองกำลังฝ่ายความมั่นคงและพลเรือน” อย่างไรก็ตาม แม้พื้นที่ชายแดนใต้จะมีความรุนแรงที่เกิดจาก “การโจมตีโดยกลุ่มก่อการ” “การปฏิบัติการทางทหารต้านกลุ่มก่อการ” “เหตุรุนแรงที่เกิดจากแก๊งค์อาชญากร” รวมทั้ง “การปะทะกันระหว่างกองกำลังฝ่ายความมั่นคงและพลเรือน” จำนวนมาก ก็ยังมี “ความรุนแรงที่เกิดจากเลือกตั้ง” ด้วย ซึ่งฐานข้อมูล MOVE ชี้ว่ามีเพียง 3 เหตุการณ์

แต่จากประสบการณ์ผู้เขียนนั้น เหตุการณ์ที่เกิดจากการเลือกตั้งมากกว่านี้อย่างแน่นอน เนื่องจากความรุนแรงที่เกิดจากเลือกตั้งนั้นถือเป็นปัญหาที่รับทราบกันเป็นอย่างดีในพื้นที่ชายแดนใต้ เนื่องจากวัฒนธรรมในพื้นที่ชายแดนใต้ คนจำนวนมากต้องการมีบทบาทเป็นชนชั้นนำ ทั้งระดับตำบล อำเภอ จังหวัด โดยเฉพาะการได้มาซึ่งตำแหน่งแห่งที่ในสังคม อาจเป็นเพราะเคยถูกอำนาจกดขี่มาก่อน จึงส่งผลให้ “การเลือกตั้งและการเมืองท้องถิ่น” เกิดการสูญเสียค่อนข้างมาก ซึ่งบางกรณีก่อให้เกิดการฆ่าล้างตระกูล รวมทั้งคู่อริทางการเมืองตามมา มีบางกรณีที่มีผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองถูกข่มขู่ รวมทั้งการจับถ่วงน้ำเพื่อแก้แค้น

ส่วนปัญหาอีกอย่างในชายแดนใต้ที่สำคัญไม่แพ้กันนั่นก็คือ ความรุนแรงที่เกิดจาก “การล่องละเมิดทางเพศ” ซึ่งเกิดขึ้นมากกว่า 5 เหตุการณ์ เพราะสังคมไทย รวมทั้งชายแดนใต้นั้นนิยมและคุ้นชินกับ “วัฒนธรรมผู้ชายเป็นใหญ่” หรือที่เรียกว่า “ปิตาธิปไตย” (patriarchy) แต่นอกจากประเด็นล่องละเมิดทางเพศแล้ว ยังมีประเด็นร่วมสมัยอีกอย่างในชายแดนใต้ที่น่าสนใจและได้ก่อให้เกิดความรุนแรงมากมายตามมานั่นก็คือเรื่องเพศสภาพ ของกลุ่ม LGBTI หรือ เพศที่ถูกเรียกรวม ๆ ว่า “ปอเน” ซึ่งสะท้อนและบ่งบอกให้สังคมชายแดนใต้เองได้รู้ถึงพลวัตของสังคมชายแดนที่เปลี่ยนไปจากอดีต มีค่านิยมใหม่ที่เรารู้จักว่าความหลากหลายทางเพศสภาพ ต่างไปจากความคุ้นชินเดิมที่มีเพียง 2 เพศ ประกอบด้วยชายและหญิง

ปัจจุบัน ความหลากหลายทางเพศสภาพดังกล่าวได้ปรากฏโดดเด่นในสถาบันการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนกระทั่งระดับอุดมศึกษา อีกทั้งยังปรากฏในพื้นที่สาธารณะมากยิ่งขึ้น ทั้งในกิจกรรมเวที การประกวด การแข่งขัน รวมทั้งงานเดินแบบ หรือ แฟชั่นโชว์ แน่นนอน เมื่อวัฒนธรรมใหม่ที่เรียกว่าความหลากหลายทางเพศสภาพ ปะทะกับวัฒนธรรมเก่าแบบ “สองเพศ” ก็สร้างเงื่อนไขให้แก่ความรุนแรงทางเพศและเพศสภาพที่เริ่มปรากฏในสังคมชายแดนใต้ เช่นมีเกิดการปะทะ

ทำร้ายร่างกาย ตบตีลอบทำร้าย และฆ่าฟันอยู่เป็นประจำ คนใกล้ชิดผู้เขียนบางคนก็ประสบความรุนแรงอันมาจากการถกเถียงเรื่องประเด็นเพศสภาพ

2. ผู้ก่อเหตุ

สำหรับผู้ก่อเหตุนั้น ทาง MOVE ได้นำเสนอไว้ภาพรวม นั่นก็คือ กลุ่มคนที่ไม่สังกัดหน่วยงานรัฐ กลุ่มคนที่สังกัดหน่วยงานรัฐ กลุ่มที่ไม่สามารถระบุตัวได้ และกลุ่มคนอื่นที่คลุมเครือ ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามสถานการณ์และเหตุการณ์ที่ปรากฏจากจำนวน 715 เหตุการณ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ประเภทของผู้ก่อเหตุ				
ประเภทผู้ก่อเหตุ	ปัตตานี	นราธิวาส	ยะลา	รวม
กลุ่มคนที่ไม่สังกัดหน่วยงานรัฐ	250 (86.8%)	252 (87.5%)	192 (87.3%)	694
กลุ่มคนที่สังกัดหน่วยงานรัฐ	30 (10.4%)	23 (8%)	19 (8.6%)	72
ไม่สามารถระบุตัวได้	8 (2.8%)	13 (4.5%)	7 (3.2%)	28
กลุ่มคนอื่นที่คลุมเครือ	0	0	2 (0.9%)	2
รวมเหตุการณ์ทั้งสิ้น	288	288	220	796

ที่มา: <https://movedata.knowmorenomoreviolence.com/>

“กลุ่มคนที่ไม่สังกัดหน่วยงานรัฐ” ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปี 2559-2565 นั้นก่อเหตุสูงถึง 694 เหตุการณ์ โดยส่วนมากจะอยู่ในจังหวัดนราธิวาส 252 เหตุการณ์ ปัตตานี 250 เหตุการณ์ และยะลา 192 เหตุการณ์ ในขณะเดียวกัน กลุ่มก่อเหตุที่เป็น “กลุ่มคนที่สังกัดหน่วยงานรัฐ” นั้นมีสูงถึง 72 เหตุการณ์ โดยในปัตตานีมากที่สุดประมาณ 30 เหตุการณ์ ส่วนนราธิวาสและยะลานั้นประมาณ 23 และ 19 เหตุการณ์ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม MOVE ได้นำเสนอประเภทย่อยของผู้ก่อเหตุอย่างละเอียดเพื่อให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจบริบทของความรุนแรงที่เกิดขึ้นมากยิ่งขึ้น โดยสรุปว่า ประเภทของผู้ก่อเหตุนั้นมีหลากหลาย เช่น กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ทหารพราน กลุ่มอาชญากร หน่วยงานความมั่นคง กลุ่มชาย ตำรวจภูธร ทหารพรานตำรวจ ทหารพรานอาสารักษาดินแดน กองทัพบก อาสารักษาดินแดน กอรมน. และอื่น ๆ ตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ประเภทย่อยของผู้ก่อเหตุ				
ประเภทย่อยผู้ก่อเหตุ	ปัตตานี	นราธิวาส	ยะลา	รวม
กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ	235 (83.9%)	217 (78.9%)	159 (74.6%)	611
กลุ่มอาชญากร	8 (2.9%)	18 (6.5%)	13 (6.1%)	39
ทหารพราน	11 (3.9%)	13 (4.7%)	1 (0.5%)	25
หน่วยงานความมั่นคง	8 (2.9%)	4 (1.5%)	9 (4.2%)	21
กลุ่มชาย	3 (1.1%)	3 (1.1%)	4 (1.9%)	10
กลุ่มวัยรุ่น	0	4 (1.5%)	7 (3.3%)	11
กลุ่มก่อความไม่สงบบีอาร์เอ็น	3 (1.1%)	9 (3.3%)	3 (1.4%)	15
ทหารพราน, ตำรวจ	3 (1.1%)	2 (0.7%)	2 (0.9%)	7
ตำรวจภูธร	2 (0.7%)	0	2 (0.9%)	4
กองทัพบก	1 (0.4%)	2 (0.7%)	1 (0.5%)	4
กลุ่มก่อความไม่สงบอาร์เคเค	1 (0.4%)	0	5 (2.3%)	6
ตำรวจ	1 (0.4%)	0	1 (0.5%)	2
อาสารักษาดินแดน	1 (0.4%)	1 (0.4%)	0	2

กอรมน.	1 (0.4%)	1 (0.4%)	0	2
ตำรวจ กองทัพบก	1 (0.4%)	0	1 (0.5%)	2
ครู อาจารย์	0	0	2 (0.9%)	2
ทหารพราน, อาสารักษาดินแดน	1 (0.4%)	0	0	1
มือปืน	0	0	1 (0.5%)	1
ตำรวจตระเวนชายแดน	0	0	1 (0.5%)	1
กองทัพบก, ตำรวจ, กระทรวงมหาดไทย	0	0	1 (0.5%)	1
คนร้าย	0	1 (0.4%)	0	1
รวมประเภทย่อยผู้ก่อเหตุ	280	275	213	768
ที่มา: https://movedata.knowmorenomoreviolence.com/				

สำหรับเหตุการณ์ที่สามารถระบุตัวผู้ก่อเหตุได้ในฐานข้อมูลพบว่า มีผู้ก่อเหตุทั้งหมดที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงผู้ก่อความไม่สงบ บุคคลทั่วไป และแก๊งอาชญากร ซึ่งรวมแล้วมีมากที่สุดในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยคิดเป็นร้อยละ 80 นอกจากนี้ ประเภทย่อยของผู้ก่อเหตุชี้ว่า ผู้ก่อเหตุเป็นกลุ่มก่อความไม่สงบหรือผู้เห็นต่างจากรัฐมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกันทั้ง 3 จังหวัด แต่ผู้ก่อเหตุความรุนแรงลำดับรองลงมา มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ปัตตานี มีลำดับผู้ก่อเหตุคือ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ (81.6%) ทหารพราน (3.8%) และกลุ่มอาชญากร (2.8%) ส่วนนราธิวาสลำดับผู้ก่อเหตุคือ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ (75.3%) กลุ่มอาชญากร(6.3%) และทหารพราน (4.5%) ในขณะที่ ยะลา มีกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบก่อเหตุมากที่สุด (72.3%) ตามมาด้วย กลุ่มอาชญากร (5.9%) และผู้ก่อเหตุเป็นหน่วยความมั่นคง (4.1%) จะเห็นได้ว่าในระยะหลังความรุนแรงในหน่วยความมั่นคง จะเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มมากกว่ากลุ่มอาชญากร นอกจากนี้ยังมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีผู้ก่อเหตุประเภทอื่นๆ เช่น กลุ่มชาย กลุ่มวัยรุ่น มือปืน รวมถึงแนวร่วมสามฝ่ายในพื้นที่

ฐานข้อมูล MOVE จึงสะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มย่อยที่เป็นผู้ก่อเหตุในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปี 2559-2565 นั้น เป็นกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบรวม 611 เหตุการณ์ ซึ่งในปี 2559 มี 235 เหตุการณ์ นราธิวาส 217 เหตุการณ์ และยะลา 159 เหตุการณ์ กระนั้นที่น่าสังเกตก็คือ ผู้ก่อเหตุจากกลุ่มก่อความไม่สงบสูงในปี 2559 ในชายแดนใต้ แต่การก่อเหตุตอบโต้โดย ทหารพรานในนราธิวาสกลับสูงกว่าปัตตานี กล่าวคือ ในปี 2559 ในปัตตานีมีประมาณ 13 เหตุการณ์ แต่ในนราธิวาสแค่เพียง 11 เหตุการณ์ ในขณะที่กลุ่มอาชญากรในนราธิวาสก่อเหตุประมาณ 18 เหตุการณ์ ซึ่งถือไม่ใช่เรื่องแปลก เพราะสถิติของ MOVE ได้ยืนยันไว้เนื่องจากในนราธิวาสนั้นมี “แก๊งค์อาชญากร” ที่ก่อความรุนแรงถึง 38 เหตุการณ์ ส่วนยะลา ซึ่งถือเป็นเมือง เศรษฐกิจนั้นประมาณ 30 เหตุการณ์ ในขณะที่ปัตตานีแค่เพียง 18 เหตุการณ์เท่านั้นเอง จึงไม่แปลกที่เหตุรุนแรงจากกลุ่ม อาชญากรในนราธิวาสและยะลาจะสูงถึง 18 และ 13 ครั้งตามลำดับ ในขณะที่ปัตตานีมีแค่เพียง 8 ครั้ง

อย่างไรก็ตาม ปัตตานียังคงมีเหตุการณ์ความรุนแรงจากกลุ่มก่อความไม่สงบในจำนวนที่ค่อนข้างสูงที่สุด เนื่องจาก ปัตตานี เป็นเมืองศูนย์รวมของ “กลุ่มขบวนการเคลื่อนไหวทางความคิด” และเป็นเสมือน “ฐานจัดตั้ง” ที่เข้มแข็งและสำคัญ ที่สุดคือ มีภาพทรงจำที่สามารถรวมได้อย่างทรงพลังนั่นก็คือ “ปาตานีดารุสลาม”

หากรัฐจะเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาชายแดนใต้ รัฐอาจต้องหาทางในการคลี่คลายสถานการณ์ในปี 2559 โดยเฉพาะการ “พูดคุยสันติสุข” ที่รัฐกำลังดำเนินการ ในแง่ที่รัฐอาจจะต้องให้ความสำคัญกับพื้นที่ “ปัตตานี” (ปัตตานี) เพราะ เป็นพื้นที่ต่อรองและขับเคลื่อนอุดมการณ์ ซึ่งสามารถสรุปแบบคร่าว ๆ พอได้ว่า

3. จำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต

จากการรายงานของ Deep South Watch ซึ่งอาจารย์ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี ผู้เชี่ยวชาญระดับแนวหน้าและผู้จัดทำข้อมูลอ้างอิงสถานการณ์ชายแดนใต้ที่ขับเคลื่อนมานานเกือบ 2 ทศวรรษได้ระบุว่า “ตั้งแต่ปี 2547-2564 มีเหตุการณ์ที่

เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งเกิดขึ้นทั้งหมด 21,328 เหตุการณ์ ในเหตุการณ์ดังกล่าวมีผู้เสียชีวิตทั้งหมด 7,314 ราย บาดเจ็บจำนวน 13,584 ราย รวมผู้บาดเจ็บล้มตาย 20,898 ราย” (ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี, 2566)

ข้อมูลของ MOVE ได้เน้นย้ำและชี้ให้เห็นประเด็นชัดเจนก็คือ สถานการณ์ชายแดนใต้ก่อให้เกิดผู้ได้รับผลกระทบจำนวนมาก ทั้งบาดเจ็บและเสียชีวิต ซึ่งจากหลายเหตุการณ์ 796 ครั้ง ตั้งแต่ปี 2559-2565 นั้น มีจำนวนผู้บาดเจ็บแตกต่างกันออกไปตั้งแต่ 0-100 คน ตามตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 จำนวนผู้บาดเจ็บ				
จำนวนผู้บาดเจ็บต่อเหตุการณ์	ปัตตานี	นราธิวาส	ยะลา	รวม
0	153 (56.2%)	155 (56.4%)	122 (57.2%)	430
1-10	113 (41.6%)	117 (42.5%)	87 (41%)	317
11-50	5 (1.8%)	3 (1.1%)	4 (1.8%)	12
51-100	1 (0.4%)	0	0	1
รวมจำนวนทั้งสิ้น	272	275	213	760
ที่มา: https://movedata.knowmorenomoreviolence.com/				

ข้อมูลของ MOVE ได้สะท้อนว่าจำนวนผู้บาดเจ็บจากสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปี 2559-2565 เกิดจากเหตุรุนแรง 760 เหตุการณ์ โดยเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บจำนวน 1-10 คนมี 317 เหตุการณ์ สถิติดังกล่าวในปัตตานีค่อนข้างใกล้เคียงกับนราธิวาสนั้น โดยมีผู้บาดเจ็บจาก 113 เหตุการณ์และ 117 เหตุการณ์ตามลำดับ ส่วนยะลานั้นปรากฏน้อย มีผู้บาดเจ็บจากเพียง 87 เหตุการณ์ นอกจากนี้ ข้อมูลของ MOVE ได้ระบุอีกว่า จำนวนเหตุการณ์ที่ทำให้คนบาดเจ็บมากที่สุดตั้งแต่ 11-50 คนนั้นมีสูงถึง 12 เหตุการณ์ และ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในจังหวัดปัตตานีจำนวน 5 เหตุการณ์ ส่งผลให้มีผู้บาดเจ็บมากที่สุด ส่วนในยะลาเหตุการณ์ที่ทำให้คนบาดเจ็บมากที่สุดตั้งแต่ 11-50 คนมี 4 เหตุการณ์ และในนราธิวาสนั้นมีเพียง 3 เหตุการณ์ ในขณะที่เหตุการณ์ใหญ่ที่ส่งผลให้มีผู้บาดเจ็บตั้งแต่ 51-100 คนนั้นมีแค่เพียงครั้งเดียวนั้นก็คือ ในปัตตานี

ตารางที่ 5 จำนวนผู้เสียชีวิตต่อเหตุการณ์				
จำนวนผู้เสียชีวิตต่อเหตุการณ์	ปัตตานี	นราธิวาส	ยะลา	รวม
0	131 (46.5%)	157 (55.1%)	121 (55.5%)	409
1-10	151 (53.5%)	128 (44.9%)	96 (44%)	375
11-50	0	0	1 (0.5%)	1
51-100	0	0	0	0
รวมจำนวนทั้งสิ้น	282	285	218	785
ที่มา: https://movedata.knowmorenomoreviolence.com/				

4. สถานที่

สถานที่ที่เป็นอีกหนึ่งประเด็นที่สำคัญ เนื่องจาก ผู้อ่านสามารถเข้าใจภาพรวมของสถานการณ์ชายแดนใต้ รวมทั้ง สถานที่ที่เกิดขึ้นของเหตุการณ์ความรุนแรง อีกทั้งยังทำให้เข้าใจว่า “พื้นที่เสี่ยง” หรือ “พื้นที่ที่ปลอดภัย” ในชายแดนใต้นั้นมี หน้าตาเป็นแบบไหนอย่างไร ซึ่งสามารถดูได้จากตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 สถานที่เกิดเหตุความรุนแรง				
สถานที่ของความรุนแรง	ปัตตานี	นราธิวาส	ยะลา	รวม
พื้นที่เปิดโล่ง ถนน หรือขนส่งมวลชน	180 (62.5%)	191 (66.3%)	132 (60%)	503
สถานที่ส่วนบุคคล	35 (12.2%)	31 (10.8%)	34 (15.5%)	100
สถานที่ทางทหารหรือตำรวจ	21 (7.3%)	35 (12.2%)	28 (12.7%)	84
สถานที่เชิงพาณิชย์	29 (10.1%)	19 (6.6%)	11 (5%)	59
สถานศึกษา	13 (4.5%)	0	5 (2.3%)	18
ศาสนสถานหรือสถานที่ทางศาสนา	4 (1.4%)	6 (2.1%)	4 (1.8%)	14
สถานที่ราชการ	3 (1%)	3 (1%)	3 (1.4%)	9
อื่น ๆ	3 (1%)	0	3 (1.4%)	6
สถานพยาบาลหรือสาธารณสุข	0	3 (1%)	0	3
รวมเหตุการณ์ทั้งสิ้น	288	288	220	796
ที่มา: https://movedata.knowmorenomoreviolence.com/				

สถานที่เสี่ยงต่อการเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปี 2559-2565 มีทั้งสิ้นประมาณ 8 ประเภท โดยพื้นที่เปิดโล่ง ถนน หรือขนส่งมวลชนเกิดความรุนแรงมากที่สุด ถึง 503 เหตุการณ์ ซึ่งสถานที่ดังกล่าวนี้จะเกิด เหตุความรุนแรงมากที่สุดในจังหวัดนราธิวาสประมาณ 191 ครั้ง ในขณะที่จังหวัดปัตตานีแค่เพียง 180 ครั้ง ส่วนยะลานั้นน้อย ที่สุดแค่เพียง 132 ครั้ง

หากแยกตามรายจังหวัด จะพบว่า “พื้นที่เสี่ยง” ในจังหวัดปัตตานีนั้นมี 5 พื้นที่แรกคือ ลำดับที่ 1 คือ “พื้นที่เปิดโล่ง ถนน หรือขนส่งมวลชน” (62.5%) ลำดับที่ 2 คือ “สถานที่ส่วนบุคคล” (12.2%) ลำดับที่ 3 คือ “สถานที่เชิงพาณิชย์” (10.1%) ลำดับที่ 4 คือ “สถานที่ทางทหารหรือตำรวจ” (7.3%) และ ลำดับที่ 5 คือ “สถานศึกษา” (4.5%) ในทางกลับกัน “พื้นที่ปลอดภัย” ในจังหวัดปัตตานีมีดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ “สถานพยาบาลหรือสาธารณสุข” ซึ่งไม่มีเหตุการณ์ความรุนแรง เกิดขึ้น ลำดับที่ 2 “สถานที่ราชการ” โดยมีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นเพียง 3 ครั้ง จาก 288 เหตุการณ์ และลำดับที่ 3 คือ “ศาสนสถานหรือสถานที่ทางศาสนา” ซึ่งมีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น 4 ครั้ง

เช่นเดียวกับจังหวัดนราธิวาส “พื้นที่เสี่ยง” ลำดับที่ 1 ในจังหวัดนราธิวาสนั้นคือ “พื้นที่เปิดโล่ง ถนน หรือขนส่ง มวลชน” (66.3%) แต่ความต่างคือลำดับถัดๆ ไป โดยพื้นที่เสี่ยงลำดับที่ 2 คือ “สถานที่ทางทหารหรือตำรวจ” (12.2%) ลำดับ ที่ 3 ได้แก่ “สถานที่ส่วนบุคคล” (10.8%) ลำดับที่ 4 คือ “สถานที่เชิงพาณิชย์” (6.6%) และลำดับที่ 5 คือ “ศาสนสถานหรือ สถานที่ทางศาสนา” (2.1%) ในทางกลับกัน “พื้นที่ปลอดภัย” ในจังหวัดนราธิวาสลำดับที่ 1 ได้แก่ “สถานพยาบาลหรือ สาธารณสุข” ลำดับที่ 2 คือ “สถานที่อื่น ๆ” ซึ่งทั้งสองลำดับแรกไม่มีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น ส่วนลำดับที่ 3 “สถานที่ ราชการ” โดยมีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นเพียง 3 ครั้ง จาก 288 เหตุการณ์

สำหรับจังหวัดยะลานั้นมี “พื้นที่เสี่ยง” 5 ลำดับแรกคือ ลำดับที่ 1 “พื้นที่เปิดโล่ง ถนน หรือขนส่งมวลชน” (60%) ลำดับที่ 2 คือ “สถานที่ส่วนบุคคล” (15.5%) ลำดับที่ 3 ได้แก่ “สถานที่เชิงพาณิชย์” (13%) ลำดับที่ 4 คือ “สถานที่ทาง ทหารหรือตำรวจ” (4.3%) และลำดับที่ 5 ได้แก่ “สถานศึกษา” (3.5%) ในทางกลับกัน “สถานที่ปลอดภัย” ใน 3 ลำดับแรก คือ ลำดับที่ 1 “สถานพยาบาลหรือสาธารณสุข” ซึ่งไม่มีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น ลำดับที่ 2 “สถานที่อื่น ๆ” มีเหตุการณ์ ความรุนแรง 2 ครั้งจาก 220 เหตุการณ์ และลำดับที่ 3 “ศาสนสถานหรือสถานที่ทางศาสนา” โดยมีความรุนแรง 3 ครั้งจาก 220 เหตุการณ์

อภิปรายผล: ฐานข้อมูล MOVE และการขับเคลื่อนชายแดนใต้

จากสถิติฐานข้อมูลของ MOVE เกี่ยวกับเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างปี 2559-2565 ที่ได้รับการรวบรวมโดยหนังสือพิมพ์กระแสหลักที่ได้นำเสนอมาแล้วนั้น สามารถทำให้ผู้อ่านเห็นภาพ “ความเคลื่อนไหวและพลวัตของความรุนแรงในชายแดนใต้” ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะประเด็นสำคัญดังนี้

1. ประเภทความรุนแรง

ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นมีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งมีเหตุการณ์ความรุนแรงทั้งสิ้นระหว่างปี 2559-2565 จำนวน 715 ครั้ง ซึ่งสามารถจำแนกความรุนแรงได้ถึง 7 ประเภทตามที่ได้ระบุมาข้างต้น ฉะนั้นจึงมีได้มีแต่ “การโจมตีโดยกลุ่มก่อการ” ปรากฏการณ์ใหม่ที่ยังไม่ปรากฏในข้อมูลของ MOVE คือความรุนแรงทางด้านการเมืองทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น รวมทั้งผู้นำศาสนา ซึ่งส่งผลต่อการก่อเหตุ การสร้างสถานการณ์ แก่งคออาชกร และอื่น ๆ ตามมา นอกจากนี้ เรื่องของเพศสภาพ และการล่องละเมิดทางเพศนั้นถือเป็นอีกปัญหาในชุมชนชายแดนใต้ก่อให้เกิดการปะทะ ทำร้ายร่างกาย ตบตี ปล่อยทำร้าย และฆ่าฟันอยู่เป็นประจำ

2. ประเภทของผู้ก่อเหตุ

“กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ” เป็นผู้ก่อเหตุรุนแรงมากที่สุดคือ แต่ในปัตตานี ยังมีผู้ก่อเหตุอีกกลุ่มที่สำคัญคือ “ทหารพราน” สำหรับในยะลาและนราธิวาสมีผู้ก่อเหตุจาก “กลุ่มอาชญากร” และ “หน่วยงานความมั่นคง” ร่วมด้วย

3. จำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต

เหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างปี 2559-2565 ส่วนใหญ่ส่งผลให้มีผู้บาดเจ็บจำนวน 1-10 คน แต่เมื่อรวมผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ความรุนแรงเข้ามาจะ จำนวนที่ดูเหมือน “น้อย” เมื่อแยกแยะเหตุการณ์ ก็กลายเป็นมากได้

4. “พื้นที่เสี่ยง” และ “พื้นที่ปลอดภัย”

จากข้อมูลของ MOVE ผู้เขียนได้สรุป “พื้นที่เสี่ยง” และ “พื้นที่ปลอดภัย” ตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 “พื้นที่เสี่ยง” และ “พื้นที่ปลอดภัย” ในชายแดนใต้		
จังหวัด	พื้นที่เสี่ยง	พื้นที่ปลอดภัย
ปัตตานี	พื้นที่เปิดโล่ง ถนน หรือขนส่งมวลชน	สถานพยาบาลหรือสาธารณสุข
	สถานที่ส่วนบุคคล	สถานที่ราชการ
	สถานที่เชิงพาณิชย์	ศาสนสถานหรือสถานที่ทางศาสนา
นราธิวาส	พื้นที่เปิดโล่ง ถนน หรือขนส่งมวลชน	สถานศึกษา
	สถานที่ทางทหารหรือตำรวจ	สถานที่อื่น ๆ
	สถานที่ส่วนบุคคล	สถานที่ราชการ
ยะลา	พื้นที่เปิดโล่ง ถนน หรือขนส่งมวลชน	สถานพยาบาลหรือสาธารณสุข
	สถานที่ส่วนบุคคล	สถานที่อื่น ๆ
	สถานที่ทางทหารหรือตำรวจ	ศาสนสถานหรือสถานที่ทางศาสนา
ที่มา: https://movedata.knowmorenomoreviolence.com/		

จะเห็นได้ว่า “พื้นที่เสี่ยง” เป็นทั้งพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ส่วนบุคคล โดยเฉพาะ “พื้นที่เปิดโล่ง ถนน หรือขนส่งมวลชน” นั้นเป็นพื้นที่สำหรับบุคคลทั่วไปและเป็นเป้าหมายซึ่งไม่สามารถรอดพ้นได้ด้วยความรุนแรงได้ อย่างไรก็ตาม สถานที่ที่

สามารถนิยามว่าเป็น “พื้นที่ปลอดภัย” (Safety Zone) ไม่ว่าจะ เป็น “สถานพยาบาลหรือสาธารณสุข” และ “สถานศึกษา” รวมถึง “ศาสนสถานของทุกศาสนา” แม้จะถูกจัดอยู่ในที่ปลอดภัย แต่ยังมีเหตุความรุนแรงเกิดขึ้นบ้าง แม้จะไม่บ่อยก็ตามที่ กระนั้น อย่างน้อยทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจและรู้ว่า ที่ไหนคือ “พื้นที่เสี่ยง” และ “พื้นที่ปลอดภัย” ในชายแดนใต้

ฐานข้อมูล MOVE นี้ได้กลายเป็นหนึ่งในจิกซอร์ชิ้นสำคัญที่หนุนเสริมและผลิตองค์ความรู้ในการขับเคลื่อนและแก้ไข ปัญหาสถานการณ์ความรุนแรงในชายแดนใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีผลประโยชน์ต่อผู้อ่านในการเดินทางเข้าออก พื้นที่ชายแดนใต้ว่าจุดไหนหรือพื้นที่ใดเป็น “พื้นที่เสี่ยง” และ “พื้นที่ปลอดภัย” ผู้เขียนจึงสรุปว่า

“อย่างน้อยข้อมูลเหล่านี้ก็สามารถต่อยอดให้ผู้สนใจได้เข้าใจสถานการณ์ ความเป็นไป และ ภาพความรุนแรงได้มากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเองก็สามารถนำฐานข้อมูลเหล่านี้มา วิเคราะห์ต่อได้อีกระดับหนึ่ง ซึ่งสามารถสร้างประโยชน์ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ รวมทั้งสภาพชีวิต และการดำรงอยู่ท่ามกลางความรุนแรงได้เป็นอย่างดี”

สรุป

“MOVE: เท่าทันความรุนแรงชายแดนใต้” ได้กลายเป็นข้อมูลชิ้นสำคัญในการเท่าทันสถานการณ์ความรุนแรงใน ชายแดนใต้ โดยมีฐานข้อมูลจากศูนย์ติดตามเหตุการณ์อาชญากรรมความรุนแรง (MOVE) เป็นผู้สนับสนุนและขับเคลื่อนองค์ ความรู้ “MOVE” ถือเป็นฐานข้อมูลและชุดความรู้สำคัญอีกช่องทางหนึ่งที่พยายามสื่อสารให้สังคมไทยเข้าใจ รับรู้ และเท่าทัน ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ โดยเฉพาะความรุนแรงในชายแดนใต้ผ่านนิยามสำคัญนั่นก็คือ

“Know More No More Violence”

“พื้นที่สำหรับการเรียนรู้และสร้างความร่วมมือเพื่อป้องกันความรุนแรงในประเทศไทย”

แม้ในพื้นที่ทางภาคใต้จะมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ความรุนแรงอยู่บ้างแล้ว โดยเฉพาะ “Deep South Watch” ที่เก็บข้อมูลมาอย่างต่อเนื่อง กระนั้น MOVE ก็ถือเป็นฐานข้อมูลที่ช่วยหนุนเสริมและสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับชายแดนใต้อย่างตรงพลัง ที่สำคัญกว่านั้น MOVE ยังมองว่า ความรุนแรงในสังคมไทยนั้นมีความเกี่ยวเนื่องและ เชื่อมโยงกัน

จุดเด่นของ MOVE คือ การไม่ศึกษาและมุ่งน้ำหนักแค่ประเด็น “ความรุนแรงในพื้นที่ชายแดนใต้” เพียงอย่างเดียว แต่ยังขับเคลื่อนฐานข้อมูลและองค์ความรู้เรื่องความรุนแรงในสังคมไทยในทุกภาคส่วน โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การเติบโต ทางความคิดและหาทางแก้ไขปัญหาที่สังคมเผชิญอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันผ่าน

อ้างอิงหลัก

Monitoring Centre on Organised Violence Events. (2566). ข้อมูลเหตุการณ์ความรุนแรง ประเทศไทย 2559-2565. <https://movedata.knowmorenomoreviolence.com/>

อ้างอิงเพิ่มเติม

BBC News. (2566). 4 ม.ค. ปล้นปืนค่ายปีเหล็ง จุด "ไฟใต้" รอบใหม่. 8 มกราคม 2566.

<https://www.bbc.com/thai/59799815>

The Citizen. Plus. (2555). เกาะติดเหตุระเบิดโรงแรมลีการ์เดินทัพลาซาหาคาใหญ่. 31 มีนาคม 2555.

<https://thecitizen.plus/node/11676>

Fund for Peace. (2014). From Failed to Fragile: Renaming the Index. 24 มิถุนายน 2557.

<https://fundforpeace.org/2014/06/24/from-failed-to-fragile-renaming-the-index/>

The Momentum. (2566). ระบบกฎหมายที่สะท้อนถึงสภาวะ ‘รัฐล้มเหลว’. 16 เมษายน 2566.

<https://themomentum.co/ruleoflaw-failed-state/>

คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ. (2549). เอาชนะความรุนแรงด้วยพลังสมานฉันท์. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ. <https://chaisuk.wordpress.com/2007/07/19/summary-nrc-report/>

ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี. (2566). ชายแดนใต้/ปาตานี 2547-2564: ก้าวเข้าปีที่สิบเก้า สันติภาพจะเดินหน้าไปถึงไหนในปี 2565?. 10 มกราคม 2566. <https://deepsouthwatch.org/th/node/12816>

สำนักข่าวอิศรา. (2562). ควันหลงบอมบ์สมิหลา...ย้อนเวลาระเบิดนอกชายแดนใต้. 8 มกราคม 2562. <https://www.isranews.org/content-page/item/72689-outside-72689.html>

สำนักข่าวอิศรา. (2566). 19 ปีไฟใต้ยังไม่ดับ แต่งบมอดไปแล้วเกือบครึ่งล้านล้าน. 4 มกราคม 2566. <https://www.isranews.org/article/south-news/south-slide/114961-anniversaryviolence.html>